

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
 Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
 Egyes szám ára 5 kr.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:
 Németh Ödön

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség: Szent-István-utca 5.
 Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Királyi temetés.

(M. J.) Kit temet a magyar ismét?

Kegyeletes cselekedetet viszünk véghez. Az Árpád-házból származó III. Béla magyar király és neje Anna antiochiai hercegnő sokat hányódott földi maradványait tesszük új, díszes, biztosabb helyre, a budavári Mátyás-templom kriptájába. Király emeltette királyi elődjének az új sírhelyet. A feliraton, a mely a sírhely hemlokzatát képező márványra van vésvé, el is mondatik rendre mindez, egy ugyancsak márványba vésett családja pedig arany betűkben vezeti le ezt a vérszerinti kapcsolatot, amely az egykori Árpád-házi király, kinek csontjait tesszük most örök nyugvóra és jelenleg uralkodó királyunk között létezik, fennen hirdetve ezzel is a Habsburg-ház törvényes jogát a magyar trónra.

A dinasztikus magyar örömmel nézi e fénylő betűket, az a 700 hosszú-hosszu, dicsőséggel, bukással, erkölcsi megújítással, győzelemmel, örömmel és szomorúsággal telt évek szinte kiesnek emlékezetéből s csak kezdetére gondol és a jelenre. Sorra lapozgatja a királyi elődről szóló krónikát, a régiségtárak féltve őrzött kincseit és örvend rajta, hogy tisztelete, szeretete a féltve őrzött ereklyék iránt méltó helyre esnek. „Dicsőséget, győzelmeket halmozott hemzertől” mondják a krónikák avult betűi. „A hozzánk érkezett

levelekből látjuk, hogy a igazságot szereted és ápolod. Ez országglásod ténye, ez dicsősége korodnak.

Ez utóbbi sorok III. Bélát mint apostoli királyt ílelik, mint aki nemzetének polgárosodását a megkezdett, ton tovább vezetheti, his és erkölcsi életét, semmitéle áldozattól sem riadva vissza, okos mérsékllettel és kellő körültekintéssel fejleszti.

Mindeneket olvasva föllekesülünk a nagy király emléke előtt, versben, prózában dicsérik, magasztaljuk, érdemeit s a higgadt szemlélő mindezek folytán talán azon gondolatra is juthat, hogy ez a hang, amely a jelenkor fiainak ajkáról elhangzik, a lelkesültség mértékében tultesz még a közvetlen szemlélődés alapján író krónikásán is.

Mert mi tudunk emlékezni a régiek-ről s föllekesülni a dicső példákön. A magyarnak ez mindene. Megérti a XII. század eszméit, de intőszavát aligha. Fel tudja fogni, hogy milyen nagy jelentőség-gel bírnak a magyarság konszolidálásának századaiban a délről, nyugatról beáradt vallási eszmék, műveltség, tudomány, — sőt kész azt is bevallani, hogy ezek nélkül meg sem tudtunk volna állani a művelt világ egyetemében; de mintha értelmünk meggyöngyült volna már azóta, hogy a cicerói axiomát a történelem feladatáról nem vagyunk képesek kellőleg feltogni és alkalmazni.

A ciszterciaták rendje, mely a nagy

ban a régi Fejérvárt ábrázoló 3. és 4-ik kép északi oldalán látható az a kerített kis hely a templommal, mely ezt a mai szigetet jelzi, az ott lakó háztulajdonosok pedig állítják, hogy a kerek tér nyugati oldalán levő házak helyén sok épületkövet emeltek már ki a föld mélyéből.

A keresztis lovagrend konventjének helyét tehát ezek nyomán határozottan ott állapíthatom meg, hogy létezett, a hol városunkban ez a mai „Sziget“ nevű hely van.

De hát kik voltak azok a jeruzsálemi sz. János lovagok vagyis keresztis vitézek?

Az 1048-ban Jeruzsálemben Keresztelő sz. János tiszteletére, betegek ápolására az utasok megvédésére alapított rendnek, — hasonlólag a templáriusok és a Lázár-lovagok kiágazásával — volt ez egyik raja. Foglalatosságuk helye a kórház és a csatatér volt. E lovagrend már a legrégebb időkől fogva virágzott hazánkban, roppant javakkal látatott el, és hazánk történelmére főleg az oráni perjel-ség elnyerése óta tetleges, sőt a Nagy Lajos utáni korszakban döntő befolyást gyakorolt.

A rendtagok mindmegannyi hercegi, grófi vagy legalább is tiszta nemes vérenek sarjai és példányképei voltak a ritka bátorság, hősi ön-feláldozás és harci vitézségnek. Gyávat nem türték maguk közt; ha valamely lovag az ellenség elől megfutott, az rangját veszte és letépték melléről a rend keresztjét; ha csatá-ban elhagyta magát fogni a helyett, hogy hősi hallállal halt volna meg: azt fogságából soha

királynak jobb keze volt apostoli működésének teljesítésében. körülveszi ma hatalmas pártfogójának koporsóját s elkiséri utolsó útján. Összeesik ez a szomorú menet a rend fennállásának nyolcz százados jubileumával.

A pusztá véletlen okozta, hogy a XII. századbéli Magyarország anyagi és szellemi életének két legnagyobb munkása ma viszontlátják egymást.

A viszonyok mások most, mint voltak az első találkozáskor, amidőn az egyház, a királyság, a polgárosodás alapjai lerakattak, de e megváltozott viszonyok közt is a teendőik ugyanazok.

A jog és erkölcsi rendnek, amint akkor voltak, úgy most is vannak ellenségei, kik résen állanak csakugy, mint a konszolidálás korának türelmetlen, dühös csoportjai, hogy leromboljanak mindent, a mit szerető kezek, gondos munkával alkottak.

Szolgáljon ez a fenséges gyászünne-pély a modern kor barbárjai elleni új kö-vetkezésére alkalmul.

A koporsó nyomán összegyűlünk mindnyájan, akik képesek vagyunk megérteni a kor intő szavát s megkezdjük a munkát, ugyanazt, amit az a XII. századbéli szerzetes tett, amidőn hittel, bátorsággal szívében, a tudomány eszméivel elméjében betette lábát Pannóniába, a szédült, elhagyott tanyák, életveszélyes vadonok, egymásra agyarkodó hordák közé s a mint

ki nem válták, rabszolgául kellett neki nyomorultan elvesznie.

A tagok előkelőségének tulajdonítható, hogy egyik-másik társuk laikus létre püspöki székbe is emeltetett. Így tudjuk, hogy 1220-ban Gunczellus ki fejérvári keresztis volt spalatói érsekké választatott, s Róbert veszprémi püspök által előbb sloopzárrá aztán püspökké szenteltetett.

Ily szervezet mellett csoda-e, ha a közép-kor a lovagiasság és harci vitézségnek ez aranykora e vitéz lovagrendet mindjárt keletkezésé óta mindenütt tárt karokkal fogadta? Csoda-e ha hazánk, a hősök e hazája, az óriási harcok e klasszikus földje, hol a keresztény civilizáció a pogány barbársággal, az emberi jogok eszméje a szolgálással véres csatáit vívta, csoda-e, mondom, ha hazánk e vitéz lovagrendet azonnal felkarolta, meghonosította, s fiainak szeretetében s áldott földje javaiban dusan részesítet?

De érdemesek is voltak reá. Midőn a tatárok oly annyira kipusztították hazánkat, hogy a klosterneuburgi krónikás szerint „tizenöt napi járó földön nem volt található ember, és Krisztus születése óta nem volt oly nyomor széles e világon mint hazánkban“, akkor az övétől elhagyott, szomszédaitól elárult szerencsétlen IV. Béla a keresztis lovagok által segítettetve jött vissza eltiport országába; mely hőséges szolgálatukat a király el is ismerté 1242-ben kelt levelében. Ez midőn a szerencsétlen király a tatárok új behorolásaitól való

III. Béla alapítása Székesfejérvárott.

— A jeruzsálemi ker. Sz. János lovagrend Sz. István királyról címzett konventje.* —

Székesfejérvár azon külvárosa, melyet ma keletről a palonai-ut, buza-piacz, a selyem-utca, délről a vágóhid felé menő kanális, nyugatról a sárrét, északról pedig a tobak kanális vesz körül, s a melyet ma Palota város, Rác város és Szigetnek neveznek a 13-ik században Szent István szigete, később Papsziget nevet viselt. Hogy miért nevezték hajdan Szent István szigetének, abban találok a feleletet, hogy az eredetileg, a minthogy ma is vizekkel levén körülülve, valóságos szigetet képezett és Szent István azt, ki Székesfejérvárt lakta, külön tulajdonul foglalta s akkor még nem lévén benépesítve, a szent királynak gyümölcsös kertje, szórakozási helye volt. Később benépesült az, házak épültek, utcák keletkeztek benne, s ezek egyike később is szent István-, a 14-ik században pedig Szent Király-utczájának nevezetett. Az egész nagy sziget ma már részekre oszlik és több nevet visel, t. i. Palota város, Rác város nevet, és csak egy kicsi része tartotta meg a „Sziget“ nevet; azon része t. i., melybe a Sütő-utczából egy nyugot felé vezető köz vezet. Ez a kis kerek tér és a mellette nyugot felé eső házior az a hely, a melyen a keresztis lovagrend háza és temploma állt. És való-

* Károly János székesfejérvári nagyprepost „Fejérvármegye monografiája“ című művéből.

akkor eredményre vezetett a kitartás, a türelmes munka, úgy ezuttal sem fog az eredmény elmaradni.

III. Béla király temetése.

Leértük a kegyelet adóját, melylyel oly hosszú ideig hátralékban voltunk. Eltemettük III. Béla királyt és neje oly sokat hányt-vetett tetemeit. Megújult a tizenkettedik század gyászsa s a nemzet összesereglett, hogy megadja a most már talán igazán végtisztséget, rég elhunyt, jeles királyának. Sokáig pihent városunk földjében, de nyugovása nem volt háborítatlan. Királyaink sirja után kutató kezek napfényre hozták az örök nyugalomra eltett tetest s most új sir készült számára, nem nálunk, a fővárosban, a nemzet szívében. Legyen új sirja biztosabb és nyugovása háborítatlanabb!

Első sirjába elkísérte városunk aprajagyja, most csak közvetve, képviseltetése útján helyezte el koszoruját a ravatalra. De azért ez nem zárta ki azt, hogy külső jelét ne adja a kegyeletnek s ne küldjön buzgó főhászt érte a Magyarok Istenéhez. Királynékat gyászoló zászlók kihagyatva, csaknem minden házon ott lengt a fekete lobogó. A ravatalhoz siető iskolás gyermekek hosszú sora, a katona tisztek dísz egyenruhája, a jótékony nőegylet feketébe ültözött tagjai és a bezárt üzletek ünnepies színezetét kölcsönöztek a városnak. A feketébe vont székesegyház és a gyászmisére menő emberek csak emelték a gyászos ünnepet. Nyolcz óraker az összes elemiiskolák tanulóinak volt a gyászistentiszteletük, 9 óraker pedig kezdődött a hivatalos requiem, melyet Károly János nagyprépost tartott. A közönség egészen megtöltötte a templomot. A megyét Szűts Arthur főjegyző képviselte, a törvényszéket Daróczy István törvényszéki elnök és Kecán Izidor törvényszéki bíró. A m. kir. honvéd, valamint a közű hadsereg tisztikara Görgey Vince tábornok élén jelent meg. A jótékony nőegyletet Szögyény-Marich Julia védnök vezette. Ott voltak a középiskolák, a főgymnázium, a főreál-

félelmében mindenfelé keresett segédelmet és sehol sem talált; ismét csak e lovagok köté fel kardjukat s keltek az ország védelmére. Így beszéli azt IV. Béla 1254-ben Ince pápához intézett levelében. Azt mondja t. i.:

Tudja meg Szentséged, hogy annyi szencselenség közt Európa egyetlen fejedelme vagy nemzete sem nyújtott nekünk segílyt, hanem egyedül csak a jerruzsálemi sz. János lovagrend, melynek tagjai, a mint hozzájuk folyamodtunk, azonnal országunk és a keresztény hit védelmére jöttek.

Kell-e még fényesebb bizonyítvány? Van még másik is.

Midőn Róbert Károly király a hatalmas trencsényi Csák Máté ellen sikra szállt, s a csata vészei közt a királyi zászló Gurke zászlóvivő elestével elbukott: a kereszties lovagok fogták körül a királyt s lengették lobogójukat a veszélytől környezetett felett, a királyt e zászló alatt küzdött tovább — mondja Thuróczy János.

De a fegyverviselésen, a haza védelmén kívül még más fontos és nemes hivatással is birt e rend, t. i. a betegápolással, minélfogva „Ispotályos“ nevet is viselt.

A gyógyászatot ugyanis hazánkban legelőször a Sz. István által Olaszhonból betelepített benczések gyakorolták, de később a többi szerzeteseknek is hivatásukká lett az, t. i. a ciszterciák, premonstreik, ágostoniak, dóméseknek, különösen pedig a kereszties ispotályosoknak, sőt gyakorolták a sebeszetet és műtéteket is, a mitől több ízben nevezetesen 1131., 1139., 1163., 1215. 1218-ban elítöltötták a pápák, ne hogy az egyházi renden levő személyek

iskola, a kereszties akadémiá ifjusága, igazgatóik és tanáraik vezetése alatt. A Ferencz József nőnevelő intézet, valamint az összes hivatalok küldöttei. És míg a Liberá utolsó hangjai elhangzottak a székesegyházban, az alatt megkezdött Budapesten a temetési szertartás.

Budavára is gyászba öltözött ismét e napra és valóságos zarándoklat volt a Mátyás templomhoz. Alig fért meg az óriási embertömeg a templomot környező tereken és utcákon. A fogatok végtelen hosszú sora után végre megérkezett a herceggprimás fogata. Nemes Antal budavári plébános fogadta a herceggprimást a cisztercita rend tagjaival, kiktől kísérvé a szentélybe ment, hol az országos egyházi, katonai és polgári méltóságok már egybegyülve voltak.

Jelen voltak az udvar részéről gr. Apponyi Lajos főudvarnagy és gróf Saécshenyi Gyula főajtónálló mester; br. Bánffy Dezső miniszterelnök a miniszterek élén; a róm. és gör. kath. püspöki kar; a fő- és székváros küldöttsége. A ravataltól balra a külföldi konzulok ültek, a többi padokat pedig az országgyűlés mindkét házának tagjai s a vidéki küldöttségek foglalták el. A ravatalnál a Ferencz József intézet növendékei és a ciszterciák, álltak őrséget, kezükben égő gyertyával.

A gyászmise 10 óraker kezdődött, melyen báró Hornig és dr. Steiner Fülöp püspökök, Vajda Ödön zirczi apát, Kohl Medárd, Krizsán Mihály, báró Gudenus és Nemes Antal plébános segédkeztek a herceggprimásnak. A kórus Mozart nagy requimjét adta elő.

A gyászmise után a herceggprimás a főoltár elé lépett és szép szónoki beszédet mondott, melyben megemlékezett III. Béla király erényeiről és jeles tulajdonairól. Beszède után a ravatalhoz ment a papsággal, és miközben az énekkar a Liberát énekelte, beszentelte a koporsókat, melyeket azután négy-négy cisztercita vállára véve, a Szentháromság kápolnába vittek, hová a kormány tagjai és a képviselőház elnökei követték. Itt helyezték el a két koporsót a számukra emelt szarkofagba. Ennek fedelére

véres mütéteket végezzenek. A budai zsinat pedig különösen hazánkra nézve tilalmazta, hogy papi ember a sebeszetnek azon ágát gyakorolja, a melyben az emberi tetest égetni vagy vágni kell. A mely tilalom aztán többekkel együtt azt eredményezte, hogy a szerzetesek a sebeszet ápolásával lassankint felhagytak, a mikor aztán az kizárólag a borbélyok és furdósök kezébe került, kik semmi, vagy legföljebb is igen csekély tudományos készültséggel bírtak.

Igen, a keresztiesek háza az emberszeretet kiváló lakhelye volt. Befogadták a vándort, sőt Krisztus tamitványait követve, szinte kényszeríték az utasokat, hogy hozzájuk szálljanak. Náluk a beteg kívánsága mindenben teljesült. Vagyonukat nem úgy tekintették, mint a magukét, rendjüket, hanem mint a szegényekét, s a ki nekik valamit adományozott, azt egyuttal Krisztus szegényeinek adta. Új feladatuk lassankint elvonta a vitezeket a betegágy mellől, a szeretet gyakorlatától; de azért a rend e feladatát papjai szolgáló frateri teljesíték, és még mindig lehetett látni kórházakban ápolókat, kik ámbár hozzá voltak szokva, hogy nekik szolgáltanak, a betegeknek szolgáltak, azokat emelgették, sebeket kötözgették, mosogatták és szeretettel teljesíték azt, a mitől belsejükben undorodtak. A rendnek a sz. István szigeten levő házukon kívül volt még egy külön kórháza is sz. Antal tiszteletére szentelt templommal, melynek léteséséről csakis annyit tudok, a mennyi Fejérrnél két helyen említették, s a mely kórházi templomnak 1370-ben János pap volt a gondnoka.

két koszorut tettek; a cisztercita rend ezüst és városunk bronz koszoruját. A herceggprimás újból beszentelte a hamvakat s ezzel véget ért a királyi temetés.

A népkönyha.

Alig van a jótékonyág szolgálatában egy eszme is, mely olyan sokoldalú érdeket mozditana elő, mint a népkönyhák eszméje.

A szegénység és a nyomor enyhítése nem csak keresztényi szeretetünk kötelessége, de egyuttal fontos közigazdasági és közegészségügyi szükséglet is. Mert a midőn a nyomorgók helyzetén segítünk, mikor a betegség, avagy más csapás által suttogtatott támogatjuk, akkor egyuttal lehetővé is tesszük, vagy legalább is lehetővé kívánjuk tenni, hogy azok erkölcsileg el ne züljenek, testileg tönkre ne menjenek.

Csak gondoljunk arra a sok véletlenre, a mely egyes embert és családot éppen úgy, mint egyes vidéket tönkre tehet, vagy legalább is ideiglenesen olyan helyzetbe sodor, hogy önmagukon segíteni képtelenek, s így különösen a téli időben éheznek, fáznak. És nem kell azt gondolni, hogy ha nem hullanak körülöttünk halomra az éhezők emberek, ha nem találnak megfagyott embereket az utcákon, hogy akkor már a szegénység és a nyomor nem veszedelmes. Ennek az ellenkezőjét a statisztikai adatok s maguk az orvosok leginkább bizonyítgatják. Hiszen az éhséggel küzdő, a rosszul táplálkozó ember elsatnyult szervezetében önmagától is különböző betegségek fejlődnek, a ragályos betegségek pedig, a midőn soraik között rettenetesen pusztítanak, egyuttal környezetüket is megfertöztetik. A hidegségtől szenvedők pedig meghülve szereznek magoknak számos nyavalyát. Ha most már tekintetbe vesszük, hogy az így kibetegült, vagy éppen elhalt polgárok munkaerejét maga az állam is elvesztette, ha tekintetbe vesszük továbbá azt, hogy az így sanyalódók a betegségek terjesztőivé válnak, — beláthatjuk, hogy a nyomorgókön segíteni nemcsak emberbaráti kötelesség,

És ennek az érdemes lovagrendnek volt Székesfejérvárott a mai „Szigetnek“ nevezett helyen monostora és temploma.

A rendház templomát Martirius esztergomi érsek kezdte építeni, de alig emelkedtek fel a falak félmagasságnyira, az érsek 1161-ben elhalálozott. Azonban az építkezés nem maradt abban. Eufrozina özvegy királyné, II. Géza neje, III. Béla anyja saját, úgy férje és fia lelkiüdvéért befejezte a templomot, felajánlotta sz. István tiszteletére, s hozzá építette a kolostort is a lovagrend számára. Nem maradt ugyan fenn a jámbor királyné alapító levele, de fenmaradt fiának III. Bélának, 1193-ban kelt okmánya, kiállitva Katapán fejérvári prépost és kancellár által, (XXIII. Okl.) melyben nem csak felsorolja a lovagok javadalmasására édes anyja által adományozott birtokokat, hanem még a legtöbbnek körülhatárolását is megírja, a mely körülmény megénk helyismeretére is kellemes világot vet.

Csak a megyénkbeli és a szomszédos birtokokat sorolom fel; ezeket ismerem egytől-egyet s helyüket is megtudom határozni. Ezek voltak:

Új udvar, ma Udvari Tolnában, ez távolabb esik ugyan már megyénktől, de érdekes azért, mert határjárásban érintve van Czeze ispán birtoka Ér mellett Vajta birtok. Igar, a megye déli szélén két ekényi föld volt. Csiz, ma Csözi, négy ekényi földdel. Gánth, ma Gyanta Tolnában. Fada, ma Fadd ugyanott. Tével ugyanott. Fekil, későbbi oklevelekben Fethel és Dns később Dnus, egymással Fethelvárhoz délre. Battyhán és Polgárdi törté-

de egyuttal közgazdasági s egészségügyi kötelességünk is.

Ezekután nem nehéz rá jönnünk a népkonyhák működésének azon áldásos voltára, a melylyel a jótékonyok egyetlen más néme sem vetekedhet.

A ki ugyanis foglalkozott valahá a szegényekkel, az nagyon jól tudja, hogy az emberiségnek ez a rétege sem ment a csalóktól, alatt vannak szélhámos szegények is. Értem ez alatt azokat a szegényeket, a kik mesterségszerűen üzik a kérégetést, s a kik a munkától idegenkedve a megélhetésnek ezt a formáját választják és sok ideig jogosulatlanul zsarolják meg embertársaik jótékony érzéseit.

De van még egy másik osztálya is a szegénységnek, ezek az ugynevezett könnyelműek, a kik valóban nyomorúságban élnek s mégis ha a jótékonyok alamizsnát nyujt nekik, nem arra fordítják, hogy magukat élelmezézzék, hanem egyik-másik szenvedélyük ki-elégítésére fordítják az összekoldult filléreket.

Es végül ne feledkezzünk el a toladó szegényekről, a kik toladásukkal sokkal több segélyt szereznek, mint a mennyi őket megilleti, és ne feledkezzünk el a szemérmes szegényekről sem, a kikről a közmondás is azt tartja, hogy üres a tarisznyájok.

A jótékony adományokat juttassuk tehát bármily óvatosan a szegényeknek, helyzetükön egész igazságosan nem segíthetünk és sohasem tudhatjuk, hogy elérjük-e vele a célba vett közgazdasági és közegészségügyi szükségleteket.

A népkonyhának éppen azért rendkívül fontos a hivatásuk, mivel mintegy gyámság alá vetik a szegényeket és a mi azok összekuporgatott garasáikkal ugy sem érhetnének el, meleg étellel látják őket el és ez által a téli időben fentartják a szegények egészségét, a mit ilyen biztosan semmi más módon elérni nem lehet.

De ott van a másik nagy előnye, hogy olcsó pénzen adva egészséges meleg ételt, még azoknak is áidásává lesz, a kik nyomorúságos keresetök mellett tengődvé, koldulni erősek,

netében böven lesz róluk szó. Patrella, ma Pötölle puszta. Brach, ma sz. Borbála puszta Zámoly mellett, mely egykor egy volt Keresztessel. Brachnak határai így vannak leírva: Péter majorja, az árok, közös bokor, áldókat, a mai rohai forrás, pap árka, malom Barát helye, Borsód, Árpád völgye, az almási-ut, Péter árka, lóakol, Kér, Zámoly, esztergomi ut. Iszka, később egybeolvadt Sz. Györggyel. Zoboka ma ismeretlen, de ott volt Bodaik és Csurgó között, a 16-ik században már Bakon volt a neve. Timár, Moór mellett. Zold vagy Zuld. Említve van. Fejermegye tört. I. köt. 213. lapján a várföldek között, s feküdt III. Béla 1192-iki megerősítő levele, és II. András 1232. levele szerint Oroszlán, Timár és a Dobosi víz vidékén. Luota, Boinka, három szőlővel, melyek legnagyobbikát Borongh adta, ma Balinka. Bodaik. Eskü, ma Oskü, Osi és Hagymáskér között Veszprémben. Ság, két ekényi földdel, Fejérben két Ság van; egyik Sz. Mihály és Kis Keszi között, a másik Szüvár, Pákoz, Pátka és Csala között, Pátkahoz tartozik. Agár, ma Agárd a Fertő, vagyis tó mellett öt ekényi földdel és a Fertőből vagyis a tóból is az övék öt ekényi. Boglár öt ekényi földdel. Azt hiszem a mai Boglár, Goloz, a mai Káloz. Bivol, későbbi oklevelekben Bial és Bialérnek nevezetik, ma Gusztus puszta Fejérvár és Csoór között; később a lovagrend örök, Custosás volt, innét nevezetik ma is Gusztusnak.

Ezen birtokokon és több más megyebeli, de itt meg nem nevezetten kívül adományozta még III. Béla említett megerősítő levelében a

magukat kellőleg táplálni pedig gyöngék. A népkonyhák felállításával tehát a koldusok és a segélyre szoruló nagy számától mentjük meg a társadalmat, s rá kényszerítjük a gyengébbeket is, hogy önfentartásukról gondoskodjanak, — de egyuttal a segélyre szorulóknak nem pénzben, hanem természetben nyujtva a segítséget, megmentjük őket szenvedélyeiktől is.

Ime ezt a sokoldalú előnyt nyujtja a népkonyha, ugy, hogy a szegény-ügy megoldásának egyik legfontosabb eszköze.

A népkonyhák szervezete is olyan, hogy azok majdnem kivétel nélkül a magán jótékonyok kezében vannak letéve, de valamennyit erőlyes hatóságai segítségben részesítik, mert a mikor jótékony intézetek ilyenek felállítására és sok gonddal járó vezetésére vállalkoznak, akkor egyuttal roppant nagy terhetek vesznek le a hatóságok vállairól.

A székesfehérvári jótékony nőegylet már régebben foglalkozott a népkonyha felállításának eszméjével, de anyagilag sokkal szerényebb viszonyok között van, semhogy annak felállítását saját erejéből megkísérelhetette volna. A jótékony nőegylet választmánya azonban, legutóbb tartott ülésén, tekintettel az idei jégverés által okozott nagyobb szükségletre, elvben elhatározta a népkonyha felállítását, de annak gyakorlati megvalósítását attól tette függővé, hogy a város törvényhatósága a kért anyagi segítséget megadja-e?

Mi a magunk részéről megvagyunk győződve, hogy a város törvényhatósága teljes tudatában a népkonyha kiváló fontosságának, örömmel fogja megadni a kért segítséget, a mely elenyésző csekély ama áldozattal szemben, a melyet a jótékony nőegylet hoz évente a város szegényeinek segélyezésére.

A jótékony nőegylet nevében Szögyény-Marich Julia védnök, a következő kérelmet intézte a város törvényhatóságához:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A közönség körében már többszörösen merül fel azon közóhaj, hogy a városi szegények nyomora, különösen a téli időszak alatt, egy népkonyha létesítésével enyhíthessék.

fejérvári konventnek a királyi haszonvételi joghoz tartozó szabad denárokat egész 60 gira erejéig.

Eufrozina özvegy királyné és III. Béla királytól a János lovagok ezen fejérvári monostora részére tett adományozásokat 1252-ben IV. Ince pápa is megerősítette, átírva III. Béla levelét.

A keresztetek templomában temettetett el Eufrozina királyné.

Uj barátom.

X. ur elbeszélése.

Írta: Prigl Olga.

Az élet maga olyan, mint egy bábuzsinház, alakok benne az emberek. Ez a gondolat ugyan már régen megszületett Thackeray a hirneves angol író agyában s hozzája képest az én megfigyeléseim csak olyanok lesznek, mint a mucsai színpadi alakok a párisi Théâtres Français művészeivel szemben. De már csak engedjék meg, hogy felüssöm a sátorfámat.

* * *

Valami igen szép dologra akartam készülni, kedves uraim és hölgyeim. Az aranyhaju bábukisasszonyt szerettem volna szerepeltetni a bársonypantallós babagavallérral, a hogy csendes, holdvilágos éjszakan kart karba öltve eljártszák az igazi, az örök szerelmeseket, a mikor a játékos fiókból csak elibem toppan egy kurtanyaku, nagybajuszu uriember:

Ezen emberbaráti intézmény megvalósítását tüzte, ki egy újabb feiadatává, a védnökségem alatt álló jótékony nőegylet választmánya, a mai napon tartott ülésében, azon egyhangúlag hozott határozatával, hogy a magyar nemzet legnemesebb szívi királynének szeretettel őrzött emléket megörökíti és Erzsébet népkonyha" élnevezés alatt egy élelmészeti hely létesítésével pótolni törekszik azt a hiányt, melynek szükségét azon nagyszámú helybeli szegények érzik, kik a nemeselekkék könyörületére vannak utalva.

Egyletünknek, pár frtnyi alaptőke kivételével, kizárólagosan jövedelmét a tagok évi díjai és jótékony adományok képezik és dacára, hogy már egy negyedszázadot meghaladó idő óta évenként 3000 frton felül fordít a helybeli szegények segélyezésére, mégis a szegények folyton növekvő számával szemben a befolyó jövedelmekből, majd alig képes feladatának kellőképp megfelelni, tehát önérejből alap hiányában egy népkonyha létesítésére irányuló törekvést csakis a tekintetes városi törvényhatósági bizottság, jóakaratu támogatásával képes megvalósítani.

A helybeli szegények érdekében, nem minden fáradság nélkül kifejtett működése egy-letünknek a város költségeivel szemben is némileg figyelemre méltatható, mert az egylet által évenként a városi szegények között kiosztott rendszeres és még nagyobb számú rendkívüli segélyek egyébként, a városi pénztárt terhelnék igaz, hogy ezzel szemben azon érv is felhozható, hogy a jótékony nőegyletet is a helybeli jótéveők áldozatkészsége tartja fenn; ami kétségtelen vonhatlan, azonban erre a célra csak a közönség egy kisebb része hoz áldozatot, de nagyobb része azoknak nem, kikre vagyunk irányához a közteher viselése szintén kötelező.

Egyletünk fennállása óta eddig a város támogatását alig igényelte, ezuttal is csak azon körülményeknél fogva van arra késztetve; mert ezen kegyeletes czállal kapc olatos intézmény költségei oly mérvűek, hogy azoknak egészbeni vitelére az egyletre oly terhek róna, melyeket csak a szintén nélkülözhetlen segélyek nagymérvű apasztásával lenne képes fedezni, miáltal tulajdonképeni feladatában szenvedne egyletünk csorbát.

Ezek előre bocsajtása után a tekintetes városi törvényhatósági bizottság nagylelkűséghez a székesfejérvári jótékony nőegylet nevében azon tiszteletteljes kérelemmel fordulok,

— Nemes Zaturai Zatura Ágoston vagyok, — mondja megleketős hangosan és feleses derékszögben hajtja meg magát.

— Örülök a szerencsének, — felelem én.

— Jó napot, — toldja meg leereszkedően s kifogástalan grandezzával nyujtja felém az apró vörös kezét.

— Lehetek valamiben szolgálatjára?... —

— Csak azt akarom magának mondani kedves barátom, hogy az egész kompániája bagázz, ismétlem: bagázz!...

Megvető mozdulatot tett a játékos fiók felé.

Szerencse, hogy azok meg nem hallották. Az aranyhaju kisasszony épen kurizáltatott magának a bársonypantallós gavallérjával. odébb a hirtelen felcserepedett „nagysága“ a krémjeivel és tortáival bajlódott, a mig a renoméját megalapították; a sárgaképi hivatalnok, mintha csak odanött volna az íróasztalához, dolgozott egyre, hogy szinte meggörbült a háta. Es körül-körül mindenütt suttogtak, zajongtak, nevetgéltek, csak valahol a sarokban törülgette a szemét egy kopott ruhaju vékony asszony, nyilván a szálásadónéja, a kövér mézsárosnő pörölt vele.

A máknvi emberke, az ő aránytalan nagy bajuszával meg egyre konfidensebbül viselte magát és én nem tehetek róla, ha erőnek erejével föltoalakodott s helyet foglalt kínálás nélkül.

— Ugy édes barátom, — kezdte, maga elég jó képű és magának őszintén megmondhatom, hogy a mai világban nem érdemes szóba állani senkivel.

miszerint egyletünket egy Erzsébet népkönyha felállítására irányított törekvésében, kegyesen támogatni és ennek költségeire egyletünknek évi 1000 frt összeget megszavazni és egy e célra alkalmas helyiséget használatra átengedni méltóztatassék.

Mély tisztelettel maradtam

Székestéjérván, 1898. október 8-án.

Szegény Marich Julia,
védnök.

Beszéljenek a tények.

Moór és Vidéke című lap 42. szám alatt czélszerűnek látta napi híreinek rovatában „A pap és tanító” című közlésével egy kis piaci beszélgetésre alkalmat adni a publikumnak: sajnálom, hogy nagyon is hamis informatió alapján. Alólírotról az állítatik, hogy: „személyes bosszúból fejlejtette ez év elején Veibl József tanítót a püspöknél, hogy az iskolamulasztási naplóba hamis adatokat írt be és hogy a községbeli templom számára beszerzendő orgona megrendelésénél 100 frt provizótt kötött ki magának. E fejlejtésre a püspök utasította őt, a ki 1886. óta oklevél nélkül működik, hogy f. évi szeptember 1-éig szerezzze meg diplomáját, különben felfüggeszti állását stb.”

Lássuk a tényeket s ezekből ítéljük meg, vajjon: a papot a személyes bosszu, avagy a tanító gonosz tettei bírták-e arra, hogy a gonosz utra tévedt tanítót gonoszágában megállítsa s számára méltó orvosságot keressen.

Igaz-e, hogy Veibl a b.-sárkányi templom számára beszerzendő orgona megrendelésénél 100 frt provizótt kötött ki magának? Peppert szombathelyi orgona csinálónál írásilag kikötött magának 150 frtot, Szalay Gyula székesfehérvári orgonacsinálóval szemben pedig szintén írásilag kikötött magának 100 frtot: hogy akár-melyik nyeri el az orgona csinálást, ő t. i. Veibl legyen a nyertes, az orgona pedig a vesztes; ezt maga Veibl elismerte Szalayhoz intézett levelében, mely levél kezében van, s a mely levelét f. év szeptember 16-án tartott fegyelmi vizsgálat alkalmával felmutattam a moóri fűszolgabíró és esperes urak előtt s ezt Veibl maga is elismerte. Veibl tehát, mint megbízott hivatalos egyén, két orgonamesterrel bűnösen üzérkedett a templom, az orgona rovására, mi több, Szalaytól fenyegetéssel kiorószakolta a 100 frtos kötvényt, mert ugymond,

ha ezt nem teszi, az orgona csinálást nem kapja meg. Hogy alólírt a helybéli jegyző útján megtudván az üzérkedést, azonnal az év elején erről jelentést tett püspök ur Ö Méltóságánál. Ki mondhatja, hogy ez személyes bosszu? Avagy engedheti azt egy becsületes pap, hogy a házról-házra fillérenként orgonára összekoldult pénzéből, egy hivataláról megfélemlített kántor-tanító, bűnös üzérkedési cselekedetei felhasználva 100—150 frtot az orgona rovására zsebre vágjon? Vajjon a bosszu avagy szent kötelesség diktálja, hogy eme üzérkedés ellen orvosság keressék? Avagy van ember, ki Veibl eljárásával azonosítja magát? Avagy Veibl eljárása nem-e a templom megkárosítását czélozta? Veibl eljárása a büntető törvényszék elé tartozik s ott saját levele és levelei alapján megérdemli a büntetést.

Hogy Veibl, mint tanító három hamisított iskolamulasztási kimutatást állított ki, ezt a napnál világosabban tanúsítja ellene az ő által vezetett iskolátogatási napló s az ebből általa kiírt mulasztási kimutatás összehasonlítása. Vegyünk csak egyet példának: 1898. ápril. 15—30-ig így szól Veibl által hozzámm küldött iskolamulasztási kimutatás: van mulasztó 3 gyermek, mindegyik először mulaszt egy-egy félnapot, ugyanerről pedig Veibl által vezetett iskolátogatási napló így van bejegyezve: van mulasztó 45, ezek jelentkeztek, mint mulasztók: 1-er 3, 2-er 3, 3-er 2, 4-er 6, 5-ör 4, 6-er 6, 7-er 2, 8-er 9, 9-er 4, 10-er 3, 11-er 2, 12-er 1. Nemde a fenti mulasztási kimutatás eme iskolátogatási naplóval gyönyörűen megegyezik? s ugyanez Veibl a kiállított mulasztási kimutatásra oda írta: „az adatok hitelességéért felelős Veibl József főtanító”, s aztán elküldte hozzám, hogy én, mint iskolaszéki irjam alá, mint hiteles adatokat, persze én meggyőződést szerezvén az adatokról, láttam a csalást, azt irtam az okmányra: „az adatok hamisak, az okmány hamis. Dallmann József iskolaszéki elnök.” S így elküldtem eme hamis okmányt az előljáróság útján a megyei kir. Tanfelügyelőséghez. Vajjon ez bosszu műve volt-e vagy kötelesség? No de ezután következett még kettő, még czírább az elsőnél. Veibl jártasságának remek művei. Aztán diktálja a törvény, a tanfelügyelő, a közigazgatási bizottság, hogy a mulasztások pontosan bejegyzendők, a mulasztók a törvény értelmében megbüntetendők — az ilyen bűnös eljárás ütlevelet ad az iskolás gyermekeknek a csavargásra, iskolakerülésre s lesz belőlök naplopó-szocialista, az országnak réme. No de azért mégis hibás a pap, mert

bosszúból nem engedi, hogy a tanító naplopókat, szocialistákat faragjon bűnös eljárásával. Eme Veibl féle okmányokról színről-színre meggyőződött f. év szept. 16-án a fegyelmi bizottság a moóri szolgabírói hivatalban, a hol nem a papnak impudált személyes bosszu volt az irányító Veibl elleni ítéleténél.

Hogy püspök ur Ö Méltósága utasította Veiblit, hogy f. év szeptember 1-ig szerezzon diplomát, különben felfüggeszti állását! így énekel Veibl szájjával Moór és Vidéke. Erre csak azt mondom: volenti non fit injuria; ki mire kötelezi magát tartsa meg! 1895-ben özszelet tanítónk leköszönt, kiirtta a pályázatot megjelentek többen, de az egyik tanító szoba akkor még közlegi iroda volt s csak egy szobája lett volna az új tanítónak, tehát nem jelentkezett más, mint egy tantusz tanító Veibl József személyében. Mit csináljunk? Veibl megtalálja magát; előveszi régi s örökös vándorutjának nótáját, ír egy kérvényt s kötelezi magát egy év leforgása alatt tanítói okmányt szereznit: s az iskolaszék? mit tevő legyen? ej, gondolta magában, ha nincsen ló, számár is jó! s megválasztja Veiblit, de ama írásbeli kötéssel, hogy köteles egy év alatt diplomát szereznit! S a püspök ur Ö Méltósága? megérsítit Veiblit ama határozott kikötéssel, hogy köteles három év alatt diplomát szereznit!

Most kérdem, Veibl megfelelt-e kötelezettségének? Hej, ha a gazda három éven át szántja földjét számaron, három éven át fog sirva aratni. Hát az iskola nem szántóföld — jaj annak, ki ezt számaron szántatja, mert sir utánna az ifju nemzedék haláláig, értse meg aki akarja. A mit valaki nem tanult, arra másokat sem taníthat. Innen van, hogy Veibl legelső tanítványai sem tudják a legelemibb szorozást és osztást. Ki veszi tehát zokon, ha a Főpásztor figyelme kiterjed a tanító képzettségére? Avagy még mindig ott vagyunk a 60-as években, hol a tanító tartott egynehány csizmantisztító gyereket, ezeket küldötte be az iskolába, hogy tanítsanak. Nem tantusz tanítók kellene ma már — ezektől vagy meg kell követelni a képzettséget, vagy meg kell tisztítani a levegőt tőlük. Az iskola ügy magasztos, szent, ettől függ az ország jövője, ezt nem szabad avatatlán kezekre bízni, mert bünt követünk el. Tehát nagyon is üdvös volt Ö Méltóságának rendelete, ki azt nem helyesli, nem barátja a tanügynek. Veibl önmagát kötelezte, az iskolaszék kötelezte, a püspök ur kötelezte s ez conditio volt sine qua non: ha ennek nem tud megfelelni

teit hallja. Igen, a katonásan nevelt ezredesleány

Nehezen forgott utóbb a nyelve. Kicsit sűrűn töltögette a maga poharát a finom vörös borból s mindig kiitta egészen a fenékgig. Akkor aztán addig addig mesélgetett, hogy leborult az asztalra úgy sirt, mint egy gyerek. Egész kis töcsa maradt a könnyeitől a kerek márványszaton. És panaszkodott, de többé nem emlegetett se bárót, se herceget, hanem elmondta, hogy ő tulajdonképpen pinezér, volt, de meguntta a mesterségét. Ugy szegődött el valahová írrokna. Az első feleségét, a ki egy szegény szatócsnak a lánya volt, — elvitte a nyomorúság, és a második meg valóságos zsarnok, igen érezteti vele, hogy csak a nehány forintjáért vette el. Oh Istenem, a régi jó idők, — tördelet és sirt egyre.

Fizettem helyette, megfogtam a karját és kiveztem az utcára. A hüvös levegő mintha magához térítette volna. Egyre jobban kigözlött a feje, úgy hogy a legközelebbi utcán, a hol elváltunk, kifogástalan uri könnyedséggel vetette oda:

— Ugyan édes barátom, kölcsönözz öt forintot! — Nincs nálam apró pénz s tudod manapság a bérkocsisokról is fél lehet tenni, hogy banditák s esetleg szemet szurna a nagy bankó. Csak holnap reggelig kedves barátom...

Elegánsul vetette magát a bérkocsiba, s előkelő kézmozdulattal integetett felém.

En pedig felfogadtam, hogy ez egyen ki-vil, hogy Onöktől kedves uraim és hölgyeim bocsánatot kérek, — sohasem leszek többé udvarias.

Biztosítottam a kölcsönös szimpatiháról s új barátom elragadtatással rázta meg a kezemet:

— Pompás, kitünő, hogy végre valahára emberemre találtam! — Oh Istenem, s úgy látszott mintha elérzékenyült volna, már csak azért is örvendek, hogy úgy hasonlít az én régi jó barátomhoz, az Ivánné herceghez, a kivel egy testőrezredben szolgáltam.

— Azzal a különbséggel, hogy én nem vagyok herceg.

— Ók kérem, az mit sem tesz, sőt később eléggé sajnós, hogy nem is valami jó lábon állottunk egymással szemben a herceggel. Kérem ez olyan eset volt, hogy abban az időben párját ritkította. A lapok hasábokat irtak rólunk, azért hogy irtak volna, de a cenzura mindent kitérte. A titkot egyedül én s volt barátom, a herceg tudjuk, esküszöm, hogy még senkinek el nem mondtam, ön az egyedüli, a ki megnyerte bizalmamat.

Karonfogott s minden ellenkezésem dacára elvisz a kávéházba. Ott rendelkezett urasan. Hanem a históriának nem akart vége, hossza lenni.

Körülbelül annyi volt az egész, hogy ő és a herceg egy lányba szerettek, az ezredes szép szöke leányába. Mint vetélytársak gyűlölni kezdték egymást, utóbb párbaj lett belőle, ő a hercegnék lelőtte fél fülét, mire ez szegényében elbujdosott. Az ezredes kisasszony most az ő felesége.

Azt kezdte magasztalni. Hogy milyen szelíd, milyen igaz jó teremtés, aki előtt ő olyan nagy auctoritás, hogy reszket, há a lép-

Veibl, jele, hogy gyerge, képtelen a tanulásra s így a tanításra is.

No Moór és Vidéke, most már reménylem, meg van győződve, hogy a papot nem a személyes bosszu, hanem a törvény szentsége s az iskolaiig szeretete vezérelte, midőn egy tantusz tanító büns újában megállítani törekedett.

B.-Sárány, 1898. október 18-án.

Dallmann József,
plébános.

ÜJ DON S Á G O K.

— Személyi hír. Dr. Steiner Fülöp megyés püspök, ki III. Béla király és neje temetésén a hercegprimásnak segítkezett, ma délután 5 órakor visszatért városunkba.

— Gyászünnepegy III. Béla király emlékére. A helybeli kath. főgimnázium ifjusága tegnap, a székesegyházban tartott gyászmise után gyászünnepegyt rendezett az intézet dísztermében az összes ifjuság és a tanári kar jelenlétében. Az ünnepély kiemelkedő pontját Szilágyi Jenő főgimnáziumi tanár felolvasása képezte. Megemlékezett Erzsébet királyné temetéséről, melyet most egy másik királyi temetés követ, mikor nemzeti királyát „*véreből vére, csontjából való csontját*” temeti a nemzet. Elmondja a jeles király életétörténetét, fontosabb intézkedéseit és alapításait, melyek között van a ciszterciata rendnek hazánkba való letelepítése is. Majd a királyi holttestek feltalálását és azoknak a sorsát, a mostani temetés napjáig, hozza az ifjuság tudomására. Végül a hazaszeretetre és erkölcsösigre buzdítja az ifjakat, midőn így szól: „És midőn kegyeletes megemlékezésünk koszoruját kedves ifjak! ime mi is letettük a sok viszontagságos hányattatáson átment ereklyéket rejtő koporsóra, midőn az első sirbatétel óta elmúlt hét század után rendezett gyászünnepegyt lelki szeméink előtt lefolyni látjuk: a mulandóság gondolatával foglalkozó lelkünkben felmerül a kérdés: „Hol van a hatalom, hol a dicsőség, hol az erő, hol a szépség, a mely egykor e csontokat övezte?”

— Elmultak, megsemmisültek; mert elmulás, átalakulás és megsemmisülés a sorsa minden földi czélokot szolgáló emberi alkotásnak! Mi az tehát mégis, a mi az életet magunkra nézve becselessé, a közre nézve pedig hasznossá teszi? Mi az, a mi tulél bennünket s a mi elporladásunk után is fennmarad? *Egyedül az erény, az igazság, a jó cselekedetek érdeme, a valódi hazaszeretet s a tudományoknak bécsse.* Erre tanít bennünket kedves ifjak! e néma királyi koporsó! Ezt értsétek meg jól s a *becsületes munkka, a tudományok és erények elsajátítása* legyen tanulói pályátoknak egyedüli törekvése, egész későbbi életeteknek legnemesebb czélja!

— Vásár. Holnap lesz a vásár. A kocsi már tegnap jöttek, ma pedig vége-hossza sincs hosszu soroknak. Roppant sok az idegen a megyéből. Tolnából, Veszprémből s a kirakatok előtt a vidéki bácsik meg nének egész serege áll, mert hát akár milyen pipótya város is ez a Fejérvár, még is csak van megbámulni való, a mit az ő falujokban nem igen láthatni. De nem csak a vevők, eladók, no meg a kíváncsiak tömege fogja ellepni a várost, hanem a csirkefogók, zsebmetzők, lókötők szervezett bandája is teszi tiszteletét. Be is jelentették már jövetelüket a rendőrségnek, már t. i. nem ők, hanem az illetékes hatóságok. Azt hisszük elkelne ez alkalomra itt is néhány figyelmeztető tábla.

— *Övaktóink a zsebtolvajoktól.*

— Közegészségügyi kihágás. Márkus Béla, mészáros mester a közvágóhídon kívül leölt 3 darab birkát. A birkákat Pauer István városi állatorvos betegnek találta, miért is Márkus Bélát feljelentette a rendőrségnél és tettéért felelősségre vonni kérte. A rendőrség tegnap hozott ez ügyben ítéletet, melyben Márkus Béla mészáros mestert közegészség elleni kihágásért 30 forint pénzbírságra, esetleg önköltségén kitöltendő 3 napi rendőri elzárásra és a felmerült 6 frt 30 kr költségnek végrehajtás terhe alatt 5 nap alatt való megfizetésére kötelezte.

— A színházi vízvezetékét tegnap d. u. 3 órakor a főmérnökből, a főorvosból és a tüzőoltó parancsnokságból álló bizottság megvizsgálta. Mivel azonban ezt nem találta egészen megfelelőnek, javítást fog rajt eszközölni. A víz tartóból eddig ugyanis csak egy cső vezetett, mi által a yomás kilence agra oszolván, tetemesen csökkent. Az újítást úgy fogják eszközölni, hogy a víztartóból ezután három cső fog kivezetni, mindegyik cső 3-3 nyílással.

— Katonai felülvizsgálata. F. hó 26-án báró Fűth Pál főispán elnökelte alatt vegyes felülvizsgálat lesz a városház nagytermében, a beérkezett felmentés iránti stb. kérvények elintézése czéljából.

— **Jó példa.** Mult számunkban közöltük a polgármesternek a város közönségéhez intézett felhívását, a gyászlobogók fennhagyására és a boltok bezárására vonatkozólag. A város közönsége annyira a mennyire eleget is tett a felhívásnak, mert már egy 1/10 felé kezdtek becsukogatni az üzleteket és lezárni a kirakatok tábláit, habár talán egy kis hátrány is származott ebből üzleteikre. Mennyivel inkább tehetne volna a város, hogy beszúntesse arra az időre a városházi ablakokat csinálók munkáját, kik állványaikkal egészen elzárták az utat a templomba menő közönség elöl s a kocsi között kellett nekik átbujkálniok. No de becsásunk meg ezért, hisz a polgármester nem volt itthon. más meg ki is volna olyan figyelmes.

— Villamvilágítás. Ne örüljön meg az olvasó, nem városunkban lesz, Dréher Jenő *maratonvárosi* uradalma részére a kereskedelmi m. kir. miniszter megengedte a villamvilágítást be rendezését.

— Engedély nélküli építkezés. Pap István jancsár-utca 17. szám alatti lakos, engedély nélkül istállót épített és mivel ezt olyan helyre tette, hova engedéllyel sem lett volna szabad építenie, a rendőrség az istálló lebontására és 5 frt. pénzbírságra ítélte.

— Kenyértolvaj. Kettő között kellett választania: meghalni étlenül, vagy életben maradni, de erkölcsi halottá, tolvajjá lenni. Az utóbbit választotta az az ismeretlen egyén, ki e napokban Rutka Antal pályáról, Pákozdi községhez tartozó őrházából ellopott egy egész kenyéret. Pedig, ha talán jó emberekhez könyörületet szívéhez fordult volna, bizonyosan ellátták volna az éhezést étellel s nem kellett volna magát a lopás bűnével beszennyeznie.

— Steininger Sándornak mai számunkban megjelenő hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét és ajánljuk dúsvalasztéku raktárának megkintéstét.

— Tűz. Felcsuth községben folyó hó 12-én délelőtt Albert Gábor szalmakazala kigyuladt s egy része elégett. A csendő járőr a nyomozást megejtven kitünt, hogy a tüzet a károsultnak 6 éves Gábor nevű fia okozta, ki a kaval tövében *gyufával játszadozott.*

— Verekedő matrózok. Dudás István *baracsi* keresztes helyiségében hajós legények mulat-

tak. Ezek közül *Elempye* Milos és *Markovié* Laka *bélgárdi* illetőségű matrózok, habár nem volt egyik sem dudás, még sem akarták Dudással egy csárdában megfermi. Összevesztettek vele s megakarták verni, de Dudás elmenekült. Ekkor feleségének estek s azt kapával könnyen megsebeztek. A verkedők beismerték tettüket és kiállított vallomásuk alapján feljelentették a duna-adoronyi járásbírósnál.

— A magyar Verne. Múltan így nevezhetjük Verne munkáinak a Franklin-társulatnál megjelenő kiadását, mely a hírneves francia regényíró munkáinak teljes kiadás. A most megjelent 104-107. füzetben az *Utazás a föld körül* című regény folytatódik, egyike ama munkáknak, melyekkel Verne neve világhódító utra kelt. Nagy népszerűségét e regény múltan megérdemli. Fogg Phileas-kalandos utja, melyet nálunk Csepreghy Ferencz látványos színműve is oly népszerűvé tett, az ismereteknek egész kincsébányáját tárja föl, a mellett, hogy a történet maga is mindvégig izgatón érdekes. A fordítás Szász Károly gondos munkája és a szöveget az eredeti francia kiadás képei díszítik. A füzetes kiadás mindenki számára könnyen hozzáférhetővé teszi a nagy író összes munkáit. Nemcsak csinos kiállítás, de olcsóság is — egy-egy füzet 20 kr — felette ajánlják.

— Szomjas torkok. Pentel Ferencz, megyei hivatalnok *maroshegyi* hajlékában ismeretlen tettesek a feltört pinceablakon keresztül behatoltak és az ott talált 5-6 liter bort elvitték. A tulajdonos jelentést tett az esetről a rendőrségnek.

— Knazovitzky Béla uri- és női-divat kereskedő mai számunkban közölt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

— Fontos az Osztyálsorsjáték minden résztvevőjére, hogy a huzási listának, valamint az újítási sorsjegyeknek idejekorán birtokában legyen. — Az osztyálsorsjáték létezése óta a jó hírnevnek örvendő *fogyóitőde Lukács Vilmos Budapest* (Sas utca 1.) ezen tekintetben a játékosoknak legpontosabban megfelel, úgy hogy ennél fogva ezen czéget a nyereség esetén mindenkor tanusított legzigorubb diszkrét folytán és a bármely összegű nyereseményi gyors és kulans kifizetése következtében osztyálsorsjegyek beszerzésére legmelegebben ajánlják.

— Ullmann és Weisz mai számunkba foglalt hirdetésére felhívjuk a közönség figyelmét.

K Ü L Ö N F É L E.

□ Kolumbusz Kristóf szülőhelye. Ujabb időben sokat vitatkoztak Kolumbusz Kristóf szülőhelyén. Eddig úgy tudta a világ, hogy Amerika felfedezője Genuában született, ezt azonban kétségbevetta *Calvi* korzikai város s a maga számára vitatta. Meg is jelölték a házat, melyben Kolumbusz született, az emléktábla leleplezésén *Lockroy*, a mostani francia tengerészeti miniszter is jelen volt. S a calviak büszkén mondogatták:

„Mienk vala Napoleon, a ki a földet, Kolumbusz, a ki a tengert és Capazza, a ki a levegőt meghódította.”

Most pedig felfedeztek egy régi elfakult pergamentet, melyet ha a calviaknak megmutatnak, alászáll a büszkeségük és bemeszelik a Kolumbusz emléktábláját. Mert okirat a pergament, mely keletkezett 1498. február 22-én, mely pedig Kolumbusz saját kezétől. Az okiratban az újvilág felfedezője, Novi orbis Repertor, meghagyja Diego fiának, hogy családjának egyik tagja lakjék állandóan Genua városában, „a honnan származom és a hol születtem.”

□ A párisi világiállítás csodái. Azoknak, a kik azt hitték, hogy Franciaország egészen elmerült a maga belső botrányaiba, kellemes meglepetést szerzett a francia közmunkaügyi miniszter kijelentése, hogy a párisi munkás-sztrájk az 1900-ik évi világiállítás sikerét cseppet sem hátráltatja. S hogy a miniszternek igaza van, bizonyítja az, hogy a nagy-szerű békeünnep egyik elsőrangú látványossága, az óriási kerék már el is készült. Az óriási kerék tervezője Clarendont angol származású párisi mérnök. Hónapok óta a kíváncsiak serege tódult a Suffren-avenue-re, a hol a modern technikának ezt a nagy-

szertü alkotását fölláttatták és fölszerelték. Az óriási kereket most hétfőn adták át, hogy úgy mondjuk, a közforgalomnak. A meghívott fényes közönség pont éjféltájban foglal helyet a gyönyörűen felszített és ezer meg ezer villamos lámpávalivilágított kerék belsejében; az óriási alkotmányt egyet fordult velük s vége volt a légi utazásnak, mely valamennyi résztvevőt ugyszólván mámorba ejtett. A kerék belseje modern kényelemmel van berendezve, még vendéglő is van benne.

KÖZGAZDASÁG.

* **Magyar Mezőgazdák Szövetkezete.** A magyar Mezőgazdák Szövetkezete most zárta hatodik üzemét. Megelégedéssel konstatálhatjuk, hogy ezen, tisztán a gazdák kezdeményezésére alakult és a gazdák érdekeit szolgáló intézmény hatalmas fejlődést ért el, amely fejlődés, míg egyrészt bizonyítéka annak, hogy a szövetkezet megalapítói a közszükséglet kielégítésére alkalmas intézményt létesítettek, addig másrészt világos jelét képezi annak az örvéndetes ténynek, hogy a gazdák maguk képesek immár nálunk is oly intézmények fenntartására, a melyek bár kezdetben nehézségekkel küzdenek, de a melyek a gazdákat függetleníti a fölösleges közvetítéstől. A szövetkezet hatodik üzemévé 24.759 frt 57 kr tisztanyereséggel záródott. Ennél az eredménynél azonban sokkal jelentékenyebb egyrészt, hogy az idén első ízben a szorosán vett fogyasztási árucikk forgalma után tagjainak 3%-ot visszatérített, a mai egy összegben 9828 frt 03 kr visszatérítésnek felel meg, továbbá, hogy a szövetkezet áruforgalma nagyon jelentékeny mértékben növekedvén, mindnagyobb mértékben képes tagjainak a szövetkezeti uton való tömeges beszerzés és értékesítés előnyeit nyújtani. A főbb adatok erre nézve a következők: Az értékesített gabona mennyisége 242.800 q, az abrak-takaromány forgalma 124.200 q, fogyasztási árucikkek forgalma 19.528 q, a kőszén forgalma 120.500 q, a műtrágya forgalma 11.500 p, a vetőmagvak forgalma 5701 drb, a hizóállatok forgalma pedig 165.725 frt 13 kr volt. Oly számok ezek, melyek a szövetkezet jelentőségét mutatják, mert igazolják, hogy a szövetkezet működése oly irányu, mely már működési területén valóban számottevő. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete azonban hivatását igazán és valóban növekvő arányokban a jövő évtől fogja kifejthetni, mert az Országos Magyar Gazdasági Egyesület erkölcsi támogatása mellett és a „Hangya” fogyasztási szövetkezeti központtal karöltve a jövő évtől fogva kezdi meg működését a vidéki szövetkezetek útján a kis egzisztenciák érdekében kifejteni. A midőn működésének ezen új terén szívélyesen üdvözöljük, reméljük, hogy a szövetkezet a kitűnő vezetés mellett áldásait a magyar gazdaközönség egészére a jövőben még fokozottabb mértékben fogja kifejthetni és ezért hisszük, hogy gazdaközönségük az eddigieknél is nagyobb mértékben fogja a szövetkezetet felkarolni.

* **A finomabb fajú gyümölcs értékesítése.** A budapesti őszi gyümölcskiállítás az országos gyász miatt jövő évre halasztatván, az ezzel kapcsolatban tervezett gyümölcs vásár is elmaradt. Tekintettel mégis arra, hogy az ország keleti és északi részeiben — dacára az évközben beérkezett kedvezőtlen jelentéseknek, nagy gyümölcstermés van és ennek értékesítése meglehetősen nehezen megy, a földmívelésügyi miniszter intézkedett, hogy a miniszteriumban székelő gyümölcsészeti miniszteri bizottság a termelők által hozzá bejelentett eladási készletet nyilvánartsa és egy a külföldi, valamint a hazai vásárló, illetve fogyasztó közönséggel az eladási forrásokat közölje. Saját érdekükben áll tehát úgy a termelők, ha eladásra alkalmas és egyenlő minőségű gyümölcs-készletüket fajtja szerint a miniszteri biztosnál

bejelentik, valamint a fogyasztók és kereskedők is, ha szükségleteiket a bizottság által adott forrásokat szerzik be.

+ **A kisiparosok gépe.** Minduntalan halljuk a panaszt, hogy az iparcikkeknek gyári uton való előállítására tönkre teszi a kisipart. A nagy gyártelepek munkafelosztása sok mindenféle szerszámgepet teremtett, a melyek sok időt és pénzt takarítanak meg. Ezek a speciális munkagépek csaknem kizárólag egyféle munka végzésére vannak berendezve s így természetesen csak kisiparosok lehetnek hasznuk. A kisiparosok az ilyen speciális munkagépeket, különösen a nagy városokban nem használhatják, mert alig van helyük a sokféle gép föllállítására, azonkívül pedig a hajtóerőre és a beruházásokra szükséges tőkével sem rendelkeznek. Így tehát a munkagépek r. nedkivüli előnyökét biztosítanak a gyártelepeknek, viszont azonban a kisiparosok versenyképességét csaknem egészen lehetetlenné teszik. Legközelebb eső az a gondolat, hogy a kisiparosok számára olyan munkagépeket kell alkotni, a melyek egyes géprészek ki- és bekapcsolásával többféle munkára legyenek használhatók. A szerzőgépgyárak már régóta próbálgatják olyan egyetemes munkagép megszerkesztését, a melyet egyformán lehesen furó-, emelő-, kovácsoló-, fűrészelő-, gyaluló- és kalapácsoló-gép gyanánt használni. A kísérletek sokáig meddők maradtak, míg végre most egy prágai gépgyár elérte ezt a célt: megszerkesztette és megalkotta az egyetemes munkagépet. Az igen ügyesen összeállított gépet leginkább a kisiparosoknak szánták s ezért nem tulságosan nagy s egyformán hajtható akár kézi, akár pedig géperővel. Összesen tizenötféle munkát végez, tehát teljesen megérdemli az egyetemes munkagép nevet. Nagy előnye, hogy sokoldalú működését aránylag igen egyszerű mechanikai szerkezet szabályozza, azonkívül pedig egyszerre két különböző munkát, például furást és fűrészelést, képes végezni. A gép nem drága, a mi szintén nagy mértékben hozzá fog járulni ahhoz, hogy a kisiparosok között elterjedve, érdekeiket híven szolgálja.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Fogyasztási szövetkezet. Tudomásunk szerint a ker. fogyasztási szövetkezetek listá szükségleteikkel a legnagyobb megelégedésre a „Luiza gőzmalom”-tól szerzik be, melynek dunántúli képviselője Felner Soma utóda székesfejvárott.

L.-nak. Helyben. A tárcsát még egyszer nagyon szépen megköszönjük, de itt, azaz lapunkban

nem használhatjuk, mivel az csak *egynek* s nem a nagy közönségnek szól. Ha pedig esetleg mégis közölnék, akkor ugyancsak joggal irhatnák oda: A Fejérmegyei Napló »eredeti« tárcsája.

B. K-nak, D.-r. Törleleti elbeszélésében iszonyu anyagot összehalmoz, úgy szólván felfalasztán nem tud kibontakozni, nem tudja a roppant anyagot megemészteni és belefűll a saját zsirjába.

NYILT-TÉR.*

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Magyar Általános Köszénbánya részvény társalattól Budapesten a

tatai köszénbányák

kizárólagos képviselőtet Székesfejvárról és vidékére átvettem és szénét itt állandóan raktáron tartom.

A hazai széntermékek közt a **tatai szén** első helyet foglal el és a porosz szénhez hasonlóan, legkisebb salakot sem és nagyon kevés hamut hagy hátra, miért is szobafűtésre kiválóan alkalmas.

Kérem a tisztelt fogyasztó közönséget, hogy erről magának meggyőződést szerezni és megrendelésekkel fölkeresni sziveskedjék.

RAKTÁR: a teherpályaudvar bejárójával szemben, a Keszei-féle székgyárban

Iroda: Tisztelettel
Sas-utca 5. WEISZ JÓZSEF.

Egy magányos uriház igen jó helyen kiadó november 1-ére. A házban van 5 szoba konyha, előszoba pincze, mosokonyha, fűskamara, nagy udvar és kis kert. Évi lakbér 450 frt. Értekezhetni a szerkesztőségben.

* E rovatban közlöttékért teletölésért nem vállal a szerkesztőség.

ULLMANN ÉS WEISZ

Székesfejvár, Nádor-utca 7., zirczi templommal szemben.

A t. vevőközönség becses figyelmébe ajánlja:

Valódi Jäger és Peluches női-, férfi és gyermek alsó ruházatokat és harisnyákat.

Nagy választék a legujabb toll, szőrme és francia selyem ruha díszekben.

CSIPKE-, BÁRSONY- és SELYEM SZALLAG.

Selyemgyapju kötőpamuk és minden kézi munkához való anyag.

Nagy választék előrajzolt, kezdett és kész kézi munkákban.

Valódi francia mellfűzők, valódi angol batiszt zsebkendők.

* * * URI- ÉS NŐI ESŐERNYŐK. * * *

Férfi ing, gallér és nyakkendők a legdivatosabb kivitelben.

Valódi francia szappan és illatszerek, pénzerszény, szivar és cigaretta tászkák, leszolidabb kivitelben nagy választék. 80. 0—

ANGOL LINOLEUM és VIASZKOS VÁSZON GYÁRI RAKTÁR.

SZABOTT ÁRAK! Kiváló tisztelettel Ullmann és Weisz.

OLCSÓ PÉNZ!

Törlesztési jelzálog kölcsön
1000 frttól fölfelé
4 1/2 % kamat mellett
kapható

FÖLDEKRE * * *

és
* * * * **székesfehérvári**

HÁZAKRA is. * * *

A kölcsön összeg ki-
fizetése nem jelzálog pa-
pirokban, hanem

készpénzben

történik.

Pénzügytervezésnél fennálló tartozások
konvertáltak.

Érdekelteknek bővebb felvilágo-
sítást nyújt

Németh Ödön

az „Unio Catholica” főfelügyelője.

Székesfejérvár, Szent-István-utca 5. szám.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változ-
tatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a
legragábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon
kijelölve, gyakorl. s nem kell. Megvágás ki-
zárv. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegség-
től megment. Tartós és pénzt megtakarító.

* * * Darabja 3 frt. * * *

A penge **csillagos acézból és a többi részei
alpacából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

Pollák Sándor főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

Koszoru

készítéshez szükséges **viráglevelek,**
ugy **minden színű**

selyem papir

a legnagyobb választékban jutányos

{áron}kapható

Kaufmann F. papirkereskedésében.

{Székesfejérvár, Kossuth-utca 9. sz.

71. 3-3.

!! Butorvásárlók figyelmébe !!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos butorraktára,

SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCZA 6-IK SZÁM,
(a posta átellenében.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönségnek saját készítményű butoraival
berendezett üzletét, hol dus választékban kaphatók fényezett és matt háló-, ebédlő
és szalon szoba butorok, továbbá

diványok s ottományok

mindenféle alakban. Képek, fali és pipere tükrök, márvány és falappal. Ebédlő és
nadszékek, függönytartók, matracok, lószőr és tengerifüvel tömve — a legolcsóbb
árban kaphatók. — Továbbá elvállal mindennemű **asztalos és kárpitos munkák**
javítását és átdolgozását, új butorok készítését a legújabb divat szerint.
Ugyazint ruganyos matracok és rolleták készítését

a legutányosabb áron gyorsan és pontosan teljesít.

Homoki szőlőtelepítőknek igen fontos.

A czég 17/év óta áll fenn s most már az országok kívül is elterjedt a híre, a mennyiben ma már sok
nemzet és vadonca eszméit szállít Horvát-, Szlavon-or-ság, Bosznia, U-sch-,
Morvacség, Galizia, Bukovina, Stájerorsz., Alsó- és F.-Ausztia, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Nemetország részére. Neufsa-állománya
ezuttal 500,000 drb: vadonca-állománya 3 millió. A czég évenként 4500-500 rendeljök külf szállítványokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen
homoktalajon létesít **homoki szőlőtelepítőknek kincses háza** azért, mert ma már mindenütt, a gyümölcsfa-iskola teljesen
s így az főként a **homoki szőlőtelepítőknek kincses háza** azért, mert ma már mindenütt, a gyümölcsfa-iskola teljesen
éppen úgy, mint az agyagos, kövecses talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) fekvésű mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint
az, mely agyagos iszaplerakódású vagy túlságosan kővétett talajban állították elő. A gyümölcsfafajok boldogult Bereczki Máté mezőkövesházi
hírneve telepről való. Ugy magasderék, valamint túrpe eszmék megrendelhetők körte, alma, szilva, őszli barack, kajszli-barack,
cserecsénye, meggy, lasponya, birs, dió és eperbű. Az 1-2-3-4 éves gazdag gyökörű, fájlelcső, igen szép eszmék darabja azok erősege
szerint 15 krtól 40 krtig. A 4-5 éves igen erős koronás sorfák darabja 45-50 krt. Nagyban vételnél az áruk külön megállapodás tárgyát képe-
zik. Fentit gyümölcsfafajoktól táblatitok. Folytán — 2-3-4 éves selejtezett minőségű eszmék is kaphatók, erősege szerint 2-5-7-10-15
krtól, melyek gazdag gyökereztől kiválóan fogva főként nagyban telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségű eszmék va-
doncai is bármily számban és erősségekben megrendelhetők a fentit czégnél. A gazdag gyökereztű vadonczok 1000-e azok erősege szerint 5
frt 84 krtól 19 frtig terjed, Nagyobbvételénél 5-10-15% engedmény. — Levél czim:

UNGVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája, **Czepléden.**

!! Tessék árjegyzéket kérni!!

74. 10-5

740/b. v. 1898.

Arverési hirdetemény.

Alulírott kir. bírósági végrehajtó a székesfejérvári kir. járásbíró mint hagyatéki bíróságnak 1898. évi P. V. 1/294. számú kiküldő végzése folytán ezennel közhírré teszi, hogy **Néhai Orbán Rezső** hagyatékához tartozó, *szobabútorok, ruhaneműk és egyéb házi felszerelésekből* álló, a hagyatéki leltár szerint 434 frtra becsült ingóságok nyilvános árverés útján eladatni fognak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Székesfejérvárott Szent István utca 11. sz. a. leendő eszközlésére. 1898. évi október hó 27-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetvén, ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi 60. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi 60. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Székesfejérvárott, 1898. okt. 18-án.

Angyal Gábor,
kir. b. végrehajtó.

79. 1-1

A LEGOLCSÓBB ÁRAK!

KNAZOVITZKY BÉLA

uri és női divatáru üzlete

SZÉKESFEJÉRVÁR, NÁDOR-UTCA 12. SZÁM, (a volt Rode Imre-féle üzlet.)

Ajánlja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ujonnan berendezett, a legszolidabb alapon vezetett üzletét.

A legújabb divatu férfi és fu kemény és puha kalapok . . . . . —.80—4 frtig
Fehér chiffon ingek . . . . . 1.20—2 frtig
Pique, selyem és zepfir divat ingek . . . . . 1.50—2.50-ig
Férfi és gyermek lábravalók a legerősebb csinvatból . . . . . —.65—1.30-ig
Nyakkendők a legdivatosabb formákban . . . . . —.15—1 frtig

Valódi prágai bőrkeztűk elismert legjobb gyártmány pára 1 frt 20 kr.

Eső és napernyők, comód és magas száru **posztó-czipők**. Nagy választék téli és nyári szövött árukban, u. m.: férfi, női és gyermek **harisnyák**, Jäger-féle **alsó-ingek** és **nadrágok**, női tricó és kötött **alsó szoknyák**, **gyermek öltöriyök**. — **Ujdonság!** Varrás nélküli tricó és **kötött keztűk**, a legizlésebb kivitelű **gyermek ruhácskák**, kabátok, sapkák és fejkötők, továbbá szövet, parget s mosó női Blouzok.

Valódi orosz és elefántjegyű sárczipők (caloschnik.)

Női és gyermek fehérműek, ingek, corsetták, nadrágok és alsó sz onyák.

CHIFFONOK és VÁSZNAK.

Kötő, horgoló pamutok, czérnák és selymek, csipkék, szallagok, bélés áruk illatszerek stb. rövidáru cikkek dúsz választékban.

SIRKOSZORUK!! NAGY VÁLASZTÉKBAN!
50 krajczártól 5 forintig. 69. 4-3

A LEGJOBB GYÁRTMÁNYU ÁRUK!

Alkalmi vételi férfi KALAPOKBAN ezalól 1 frt 20 kr. árára. Alkalmi vételi francia halcsinos vállfűzéken (Miederok) ezalól 3 frt most 1.50

Hirdetemény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy mintán a **MAGYAR KIRÁLYI PÉNZÜGYMINISZTERIUM** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték III. SORSJÁTÉK I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — A MAGY. KIR. PÉNZÜGYMINISZTERIUM által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve. Harmadik Sorsjáték. 100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona. <small>Huzás: 1898 nov. 17. és 18.</small>		Második osztály Betét 20 korona <small>Huzás: 1898. decz. 14. és 15.</small>		Harmadik osztály Betétét 32 korona <small>Huzás: 1899. jan. 10., 11. 12.</small>		Negyedik osztály Betét 40 korona <small>Huzás: 1899 jan. 3. és febr. 1.</small>		Ötödik osztály Betét 32 korona <small>Huzás: 1899 febr. 22. és 23.</small>		Hatodik osztály Betét 24 korona <small>Huzás: 1899. márcz. 15-től ápr. 12. ig.</small>	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona 1,000,000 (Egy Millió)	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1 á	90000	1 á	100000	1 jut. kór.	600000 600000
1 "	20000	1 "	25000	1 "	30000	1 "	30000	1 "	30000	1 nyer.	400000 400000
1 "	10000	1 "	10000	1 "	20000	1 "	20000	1 "	20000	1 á	200000 200000
1 "	5000	1 "	5000	1 "	15000	1 "	15000	1 "	15000	1 "	100000 100000
3 "	2000 6000	3 "	3000 9000	3 "	10000 30000	3 "	10000 30000	3 "	10000 30000	1 "	60000 60000
5 "	1000 5000	5 "	2000 10000	5 "	5000 25000	5 "	5000 25000	5 "	5000 25000	1 "	40000 40000
8 "	500 4000	8 "	1000 8000	8 "	2000 16000	8 "	2000 16000	8 "	2000 16000	2 "	30000 60000
30 "	300 9000	20 "	500 10000	10 "	1000 10000	10 "	1000 10000	10 "	1000 10000	3 "	20000 60000
50 "	100 5000	60 "	300 18000	70 "	500 35000	70 "	500 35000	70 "	500 35000	20 "	10000 200000
2900 "	40 116000	3900 "	80 312000	4900 "	130 637000	3900 "	170 663000	3900 "	200 780000	50 "	5000 250000
3000 ny. Kor.	240000	4000 ny. Kor.	477000	5000 ny. Kor.	898000	4000 ny. Kor.	934000	4000 ny. Kor.	1061000	400 "	2000 800000

Az I. osztály huzása 1898. november 17. és 18-án lesz. A huzások a **MAGYAR KIRÁLYI ELLENŐRZŐ HATÓSÁG**, és kir. közjegyző, jelenlétében nyilvánosan történnek a Vigadó teteiben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1898. Október hó 23-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

78. 1-1

STEININGER SÁNDOR

DIVAT-, VÁSZON- ÉS FEHÉRNEMŰ ÜZLETE

SZÉKESFEJÉRVÁR, NÁDOR-UTCZA 19. SZÁM, TEJES-KÖZ SARKÁN.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat az igen t. vevő közönség pártfogásába, minthogy nagyobb »parthie« vételeim által azon helyzetben vagyok, hogy meglepő »jutányos« árakért tudok a t. közönség szolgálatára lehetni.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN KÉREM BEVÁSÁRLÁSAIT NÁLAM MEGTENNI.

KÉSZ NŐI- és GYERMEK-FELÖLTÖK, SZÖRME-ÁRUK

egyedüli nagy választék a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Valódi francia és angol női divat-kelmék az őszi időnyre a legfinomabbtól a legolcsóbbig, (pl. schewiott duplaszéles **20 kr.** métere). — Szepességi fehérenemű u. m. abrosz, szalvéta, törülköző nagy választékban. Schifonok és bélés árak.

Ebédlő-, szalon- és futószőnyegekől gyári raktár, gyári ár.

Szövet- és csipkefüggönyök, vászonneműek meglepő árakért.

Francia kitűnő mosható pargetok stb. e szakmába vágó cikkek.

Steininger Sándor

divat-, vászon- és fehérenemű üzlete Székesfehérvár, Nádor-utca 19. szám, tejes-köz sarkán.

1 vég 50 rőtös * * * *

Rumburgi vászon

8 frt 50.

1 vég

30 rőtös

12 »Webe«

Általánosan

kitűnőnek elismert

vászon

5 frt 50.

1 nagy

14-es szalon boszniai

szőnyeg

10 frt 50 kr.

**Szolidabb
ajánlat
nem
létezik!**

* * * * 1 vég 30 rőtös

kitűnő minőségű

korona kanavász

5 frt.

1 vég

30 rőtös

Rumburgi

jóminőségű

4 széles **3.50,**

5 széles **4 frt.**

Postai megrendelésnél kérem a t. megrendelőt, megnevezni az árjegyzékben kiírt árut, az árut

nem küldöm utánvétel mellett

és ha a küldött áru meg nem felel, saját költségemre tessék azt visszaküldeni.

Czim: STEININGER, Székesfehérvár.

Az igen t. megrendelő semmit nem reszkizoz rendelésénél, mert az áru nem küldetik utánvétel mellett és semmi nehézmény nincs az áru esetleges visszaküldésénél.

2 drb ágyterítő

1 asztalkendő

remek kivitelben

5 frt 50 kr.

A n. é. közönség föltétlen bizalmát és jóakaratu pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.

Kreizler Sámuel és Fia

Székesfejérvár, Belpiacz, saját ház.

Ajánlja

dúsan felszerelt raktárát

legdivatosabb

női ruhakelmékben, asztal-,
fehérmű és csinvatokban,
ágy-, asztalterítők, szőnyegek
és függönyökben.

Eredeti Thea behozatal.

SCHÖNBERGER D. Székesfehérvár, Ligetsor 5. sz.

Főraktár. FIUME szabad kikötő.

Angol országban, hol 20 év óta minden évben megfordulok sikerült Chínai thea termelőkkel közvetlen összeköttetésben lépnem, s így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy legfinomabb hamisítatlan valódi minőségű theával szolgálhatok, miről bárki mintáim felhasználásával meggyőződést szerezhet.

Thea fajták helybeli raktárából:

Ceylon 1 kilo . . . . . 4 frt.

Pecco-Orange 1 kilo . . . 5 frt.

Orosz keverék 1 kilo . . . 6 frt.

Angol keverék 1 kilo . . . 7 frt.

Idei termés és csakis a legjobb minőség.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Mintákkal ingyen! szolgálók.

A n. érd. közönség szives figyelmébe!

A műselyem festés + + +

+ + + és vegytisztítás.

Minden e szakmába vágó férfi és női ruhaneműek, Perzsa vagy más szőnyegek, csipke és Tunisz-függönyök, Selyem vagy bársony bármilyen gazdagon díszített ruhaneműek, bútor szövetek úgy festésre mind tisztításra fejtetlenül, Bársony neműek elfejtve préselésre és mintázásra, Gyöngy és selyemhímzések, keztyűk, nyakkendők, selyem ingek, Egyenruhák, szőrme szőnyegek felelősség mellett a legjutányosabban árban számíttatnak.

Gyászruhák festése gyorsan eszközöltetik.

Számos pártfogást kérve teljes tisztelettel

Papp Károly

Szt.-István-utca 5. szám,
a nagytemplommal szemben.

Ajánljuk a római katolikus egyéneknek

AZ „UNIO CATHOLICA“

biztosítási szövetkezet

TÜZ- ÉS JÉGKÁROK ELLENI BIZTOSÍTÁSNAL,

Olcsó díjak! ————— Jó feltételek!

CSAK RÓMAI KATHOLIKUSOK BIZTOSÍTÁSA FOGADTATIK EL.

Az „UNIO CATHOLICA“ dunántúli felügyelőségének vezetője

NÉMETH ÖDÖN FŐFELÜGYELŐ.

Bővebb felvilágosítással szolgál a szerkesztőség.

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
15650 á 170, 130, 100, 80. 40	
50,000 nyer. és t. összegben	13.160.000

melyek hat húzásban sorsoltnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **50,000** újból nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig: egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet 6. — frt " fél " " " " 3. — " " negyed " " " " 1.50 " " nyolczad " " " " —.75 " küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. október hó 29-ig hozzánk beküldeni.

Török A. ÉS TSA

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói
Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Renderelővel levágandó

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre..... I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervzettel együtt küldeni.

Az összeget..... frt { utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos ezim.